



Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни



Правове регулювання інформаційної безпеки

Шифр та назва спеціальності

257 – Управління інформаційною безпекою

Інститут

ННІ комп'ютерних наук та інформаційних технологій

Освітня програма

Управління інформаційною безпекою

Кафедра

Кібербезпеки (328)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Профільна підготовка, Вибіркова

Семестр

3

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники



ХВОСТЕНКО Владислав Сергійович

vladyslav.khvestenko@khpi.edu.ua

Кандидат економічних наук, доцент кафедри кібербезпеки НТУ «ХПІ».

Автор більше 30 публікацій: з них 3 монографії у співавторстві 1 посібник з грифом. Провідний лектор з дисциплін: «Інтелектуальна власність систем безпеки», «Правове регулювання кібербезпеки».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Навчальна дисципліна "Правове регулювання інформаційної безпеки" є вибірковою навчальною дисципліною. Вивчення дисципліни спрямовано на формування у студентів умінь та компетенцій для визначення місця і ролі кібербезпеки в загальній системі національної безпеки, правового регулювання стану та принципів забезпечення кібербезпеки особистості, суспільства та держави, необхідних для подальшої роботи та навчити їх застосуванню методів та засобів ефективного та безпекового поводження з інформацією незалежно від її походження та виду в умовах широкого використання сучасних інформаційних технологій.

Мета та цілі дисципліни

Засвоєння студентами послідовного формування знання основних положень теорії та практики застосування норм інформаційного права для забезпечення інформаційної безпеки.

Формат занять

Лекції, лабораторні роботи, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого (безпечного) розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-8. Здатність до соціальної взаємодії, співробітництва, розв'язання конфліктів у сфері професійної діяльності, лідерства і командної роботи.

ФК-2. Здатність аналізувати та визначати політику та стратегії забезпечення захисту інформації.

ФК-4. Здатність прогнозувати реалізації управлінських рішень щодо захисту інформації.

Результати навчання

ПРН-1. Вміти реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства (вільного демократичного) та необхідність його сталого (безпечного) розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН-2. Вміти використовувати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ПРН-3. Вміти за допомогою абстрактного мислення, аналізу та синтезу оцінювати результати професійної діяльності та забезпечувати її якість, бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань.

ПРН-4. Вільно спілкуватися державною мовою.

ПРН-5. Вільно спілкуватися іноземною мовою у межах потреби своєї професійної діяльності.

ПРН-6. Впроваджувати процеси, що базуються на національних та міжнародних стандартах, виявлення, ідентифікації, аналізу та реагування на інциденти інформаційної безпеки.

ПРН-10. Вміти аналізувати виклики та загрози інформаційної безпеки об'єктів критичної інфраструктури та синтезувати інформацію щодо розроблення та реалізації стратегій та політики безпеки.

ПРН-13. Вміти вирішувати задачі забезпечення та супроводу (в.т. числі: огляд, тестування, підзвітність) системи управління інформаційної безпеки згідно встановленої політики безпеки в інформаційно-комунікаційних системах.

ПРН-15. Вміти визначати необхідні правові та організаційні заходи врегулювання конфліктів, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки.

ПРН-17. Вміти розв'язувати задачі управління інформаційною безпекою в інформаційно-комунікаційних системах на основі моделей управління безпекою.

ПРН-18. Розуміти основні теоретичні поняття, застосовувати набуті практичні навички дослідження та підготовки документів, їх правильного використання в управлінській діяльності.

ПРН-19. Вміти впроваджувати заходи та забезпечувати реалізацію процесів попередження отриманню несанкціонованого доступу і захисту інформації в інформаційно-мунікаційних системах

ПРН-21. Вміти застосовувати теорії та методи захисту для забезпечення безпеки елементів об'єктів критичної інфраструктури, кіберфізичних систем та інформаційно-комунікаційних систем.

ПРН-22. Вміти застосовувати національні та міжнародні регулятори в сфері інформаційної безпеки щодо розслідування комп'ютерних інцидентів.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції – 32 год., практичні роботи – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Інформаційна безпека держави, Правознавство.

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

В ході викладання дисципліни викладачем застосовуються пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний) та репродуктивний методи навчання. В якості методів викладання, які направлені на активізацію та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів, застосовуються презентації, бесіди, індивідуальні групові проекти, майстер-класи.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Поняття, предмет, метод та місце в системі інформаційного права України.

Поняття інформаційного права як галузі права. Концептуальні підходи до формування змісту інформаційного права. Предмет і методи інформаційного права. Принципи інформаційного права. Джерела інформаційного права.

Тема 2. Інформаційне суспільство: поняття, основні засади розвитку в Україні, взаємозв'язок з інформаційною культурою та інформаційною безпекою.

Інформаційне суспільство та інформаційна цивілізація: поняття, позитивні і негативні сторони. Поняття та сутність інформатизації. Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні. Інформаційна політика на сучасному етапі. Інформаційна безпека: поняття, види. Поняття інформаційної культури.

Тема 3. Інформаційні правовідносини: поняття, зміст, види.

Поняття інформаційних правовідносин та їхній зміст. Предмет і об'єкти інформаційних правовідносин. Поняття, правові ознаки та види інформації. Правовий статус інформації як об'єкта цивільних прав. Інформація як об'єкт права власності. Зміст суб'єктивного права на інформацію. Суб'єкти інформаційних правовідносин. Класифікація інформаційних правовідносин.

Тема 4. Інформаційна діяльність: поняття, види.

Поняття інформаційної діяльності. Основні напрями та види інформаційної діяльності. Інформаційна діяльність органів державної влади. Висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні.

Тема 5. Правове регулювання діяльності друкованих ЗМІ, інформаційних агентств, видавничої, бібліотечної та архівної справи й державної статистики в Україні.

Друковані ЗМІ (преса) в Україні: правовий статус, державна реєстрація, редакційно-видавнича діяльність, державна підтримка та соціальний захист журналістів. Інформаційні агентства: поняття, особливості створення та реєстрації, створення й поширення їхньої продукції. Бібліотечна діяльність в Україні: загальні засади, бібліотечна система, права та обов'язки читачів. Архівна діяльність в Україні: Національний архівний фонд та система архівних установ. Видавнича справа в Україні: організація, суб'єкти, державна реєстрація. Книжкова палата України. Правове регулювання державної статистики в Україні.

Тема 6. Правовий режим інформації з обмеженим доступом.

Поняття та види інформації з обмеженим доступом про особу. Захист персональних даних. Захист конфіденційної інформації, що є власністю держави (службової інформації). Державна таємниця в Україні.

Тема 7. Відповідальність за правопорушення у сфері інформаційних відносин.

Поняття та види правопорушень в інформаційній сфері. Цивільні правопорушення в інформаційній сфері. Дисциплінарна відповідальність у сфері інформаційних правовідносин. Адміністративна відповідальність за правопорушення в інформаційній сфері. Кримінальна відповідальність за злочини в інформаційній сфері. Санкції інформаційного права, що містяться в окремих актах законодавства України.

Теми практичних занять

Тема 1. Поняття, предмет, метод та місце в системі інформаційного права України.

Тема 2. Інформаційне суспільство: поняття, основні засади розвитку в Україні, взаємозв'язок з інформаційною культурою та інформаційною безпекою.

Тема 3. Інформаційні правовідносини: поняття, зміст, види.

Тема 4. Інформаційна діяльність: поняття, види.

Тема 5. Правове регулювання діяльності друкованих ЗМІ, інформаційних агентств, видавничої, бібліотечної та архівної справи й державної статистики в Україні.

Тема 6. Правовий режим інформації з обмеженим доступом.

Тема 7. Відповідальність за правопорушення у сфері інформаційних відносин.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Самостійна робота студента є однією з форм організації навчання, основною формою оволодіння навчальним матеріалом у вільний від аудиторних навчальних занять час. Під час самостійної роботи студенти вивчають лекційний матеріал, готуються до лабораторних робіт, контрольних робіт, заліків та іспитів. Студентам також рекомендуються додаткові матеріали (відео, статті) для самостійного вивчення та аналізу.

Неформальна освіта

В рамках неформальної освіти згідно відповідного Положення (<http://surl.li/pxssv>), освітня компонента або її окремі теми можуть бути враховано у разі самостійного проходження професійних курсів/тренінгів, отримання громадянської освіти, онлайн освіти, професійного стажування тощо.

За даним компонентом врахування тем, у разі успішного завершення курсів, не передбачено.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Про медіа: Закон України від 13 грудня 2022 року № 2849-IX // ВВР України. Поточна редакція від 11.02.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>
2. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII // ВВР України. Поточна редакція від 01.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>
3. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III // ВВР України. поточна редакція від 08.03.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
4. Про захист персональних даних: Закон України від 09.02.2010 №2297-VI // ВВР України. Поточна редакція від 27.10.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
5. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 № 2135-XII // ВВР України. Поточна редакція від 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
6. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV // ВВР України. Поточна редакція від 08.03.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
7. Про хмарні послуги: Закон України від 17 лютого 2022 року № 2075-IX // ВВР України. Поточна редакція від 27.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2075-20#Text>
8. Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста: Закон України від 23.09.1997 № 540/97-BP // ВВР України. Поточна редакція від 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80#Text>
9. Про бібліотеки і бібліотечну справу: Закон України від 27.01.1995 № 32/95-BP // ВВР України. Поточна редакція від 01.01.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80#Text>
10. Про видавничу справу: Закон України від 05.06.1997 № 318/97-BP // ВВР України. Поточна редакція від 31.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-%D0%B2%D1%80#Text>
11. Про обов'язковий примірник документів: Закон України 1999, N 22-23, ст.199 // ВВР України. Поточна редакція від 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-14#Text>
12. Про національний архівний фонд та архівні установи: Закон України від 24.12.1993 № 3814-XII // ВВР України. Поточна редакція від 02.07.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3814-12#Text>

13. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закони України від 26.11.2015 № 848-VIII // ВВР України. Поточна редакція від 04.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>
14. Про доступ до публічної інформації: Закони України ВІД 13.01.2011 № 2939-VI // ВВР України. Поточна редакція від 08.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
15. Про звернення громадян: Закони України від 02.10.1996 № 393/96-ВР // ВВР України. Поточна редакція від 31.12.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>

Додаткова література

16. Конспект лекцій з навчальної дисципліни Інформаційне право. – Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2016. – 123 с.
<https://dduvs.edu.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/1110/18.1.pdf>
17. Технології захисту інформації./ С. Е. Остапов, С. П. Євсєєв, О.Г. Король. – Чернівці : Чернівецький національний університет, 2013. – 471 с.
<http://kist.ntu.edu.ua/textPhD/tzi.pdf>
18. Євсєєв С.П. Кібербезпека: сучасні технології захисту. / Євсєєв С.П, Остапов С.Е., Король О.Г. // Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Львів: “Новий Світ- 2000”, 2019. – 678. – Режим доступу:
<http://ns2000.com.ua/wp-content/uploads/2019/11/Kiberbezpeka-suchasni-tekhnologii-zakhystu.pdf>
19. Інформаційна безпека. Підручник / В. В. Остроухов, М. М. Присяжнюк, О. І. Фармагей, М. М. Чеховська та ін.; під ред. В. В. Остроухова – К.: Видавництво Ліра-К, 2021. – 412 с.
<https://lira-k.com.ua/preview/12867.pdf>
20. Synergy of building cybersecurity systems: monograph / S. Yevseiev, V. Ponomarenko, O. Laptiev, O. Milov and others. – Kharkiv: PC TECHNOLOGY CENTER, 2021. – 188 p.
<https://drive.google.com/drive/folders/1wOTN8N-GBG006AnvjQHU1SdBl3xCaUju>
21. Models of socio-cyber-physical systems security: monograph / S. Yevseiev, Yu. Khokhlachova, S. Ostapov, O. Laptiev and others. – Kharkiv: PC TECHNOLOGY CENTER, 2023. – 168 p.
<https://drive.google.com/drive/folders/1wOTN8N-GBG006AnvjQHU1SdBl3xCaUju>
22. Modeling of security systems for critical infrastructure facilities: monograph / S. Yevseiev, R. Hryshchuk, K. Molodetska, M. Nazarkevych and others. – Kharkiv: PC TECHNOLOGY CENTER, 2022. – 196 p. <https://drive.google.com/drive/folders/1wOTN8N-GBG006AnvjQHU1SdBl3xCaUju>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

- лабораторні роботи: 40% семестрової оцінки;
- самостійна робота: 10% семестрової оцінки;
- контрольна робота: 10% семестрової оцінки;
- залік: 40% семестрової оцінки

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.

Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

28.08.2024



Завідувач кафедри
Сергій ЄВСЕЄВ

28.08.2024



Гарант ОП
Роман КОРОЛЬОВ